

Микола Вегеш, Михайло Зан, Юрій Остапець

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕТОДИКУ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ-ПОЛІТОЛОГІВ

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного навчального курсу.

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні кафедри.

Бакалаврська, дипломна, магістерська роботи – це кваліфікаційні наукові роботи, які виконуються на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі.

Дипломна робота має конкретний характер і пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок зі спеціальних дисциплін. У більшості випадків дипломна робота є поглибленою розвідкою теми курсової (курсівих) робіт випускника.

До дипломних робіт висуваються наступні вимоги: актуальність теми, відповідність її сучасному стану певної галузі науки; вивчення та критичний аналіз монографічних та періодичних видань із теми; вивчення та характеристика історії досліджуваної проблеми та сучасного стану; чітка характеристика предмета, мети і методів дослідження.

Магістерська робота – це самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня магістра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Вимоги до магістерської дисертації в науковому відношенні вищі, ніж до дипломної роботи, однак нижчі, ніж до кандидатської дисертації.

Незалежно від обраної теми структура курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи може бути наступна:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Перелік умовних скорочень (при необхідності).
4. Вступ.
5. Основна частина, яка складається з розділів та підрозділів.
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки (при необхідності).

Методика написання та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт має подібні риси, а тому вони можуть бути проаналізовані разом.

Титульний аркуш є першим аркушем роботи. Його вигляд поданий у додатку А. На ньому вказується міністерство, назва вишу, в якому виконувалась робота, факультет, кафедра, на якій вона виконувалась, повна назва теми роботи, прізвище та ініціали студента, який виконував роботу, вчене звання наукового керівника, рік і місце виконання роботи.

На наступній сторінці розміщується *зміст* із позначенням сторінок, на яких кожний з елементів плану викладений у роботі. Всі розділи і підрозділи, що є у плані, мають бути виділені в тексті заголовками і підзаголовками. Зразок оформлення змісту подано в додатку Б.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ» друкуються великими літерами, симетрично до тексту. Крапка в кінці не ставиться.

Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. У кінці заголовка підрозділу крапка не ставлять.

Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 3–4 інтервали.

Нумерація в роботі. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці, рисунки, які займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерацію сторінок, розділів, пунктів таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи, але номер на титульному аркуші не ставлять. На всіх інших аркушах номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка.

Такі структурні частини роботи як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, додатки, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Ілюстрації нумеруються послідовно в межах розділу аналогічно до таблиць. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Номер і підпис ілюстрації знаходяться під ілюстрацією. Ілюстрації позначаються словом «Рис.».

Тематику курсових робіт пропонує і розробляє кафедра. Але студент може і сам запропонувати тему своєї курсової роботи.

Вибираючи тему, слід насамперед орієнтуватись на власну зацікавленість тією чи іншою науковою проблемою. Тема повинна приваблювати і викликати бажання працювати над нею, в противному разі результат роботи над темою буде мало чого вартий. Слід пам'ятати, що теми курсових робіт не є рівнозначними за складністю. Є теми прості у виконанні, а є такі, що потребують кропіткої дослідницької праці. Є теми всебічно досліджені, а є недостатньо або і зовсім не розроблені і їх дослідження потребуватиме значних витрат часу.

Отже, вибираючи тему курсової роботи, слід добре зважити власні сили й можливості. Не завадить у даному випадку і консультація з науковим керівником.

Після того як тема роботи вибрана й осмислена, потрібно проаналізувати стан розробки визначеної проблеми сучасною наукою.

Доцільно починати пошук літератури з перегляду бібліотечних каталогів. Потрібно переглянути науково-методичні журнали, у яких можуть бути надруковані необхідні матеріали.

Вивчення літератури потрібно починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Читання наукової праці обов'язково супроводжується записами. По-перше, це дає змогу краще запам'ятати зміст прочитаного. По-друге, ведення записів, якщо воно не є простим переписуванням, сприяє кращому розумінню сутності праці, що вивчається. Існують різні види записів. Найкоротшою формою запису прочитаного є план – послідовний перелік питань, які розглядаються в науковій праці. Інша форма запису – анотація, яка є стислим викладом змісту наукової праці. На анотацію схоже резюме. Складнішою і досконалішою формою записів є тези. Найдосконалішою формою записів є конспект. Після того як потрібний матеріал зібрано і систематизовано, складається детальний план курсової роботи та «Список використаних джерел та літератури». Крім плану роботи, можна скласти план написання окремих розділів. Це дозволить чітко структурувати розділ та зробити за планом відповідні короткі висновки до розділу.

Список використаних джерел та літератури слід розміщувати в алфавітному порядку за прізвищем першого автора або заголовком. Необхідно також зробити систематизацію джерел. У цьому випадку йдеться про те, що окремо виділяються архівні документи, статистичні документи і т.д.

Вступ до роботи – дуже відповідальна частина дослідження, оскільки розкриває сутність і стан дослідженості наукової проблеми та її значущість, є обґрунтуванням необхідності дослідження.

Основні складові вступу слід розглянути більш детально.

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження – обов'язкова вимога до будь-якої роботи (курсної, дипломної, магістерської). Тому цілком природно, що вступ до роботи має починатися з обґрунтуванням актуальності вибраної теми. Актуальність теми (лат. *actualis* – дієвість) – це важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної

сфери діяльності. Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним. Достатньо в межах однієї сторінки коротко викласти: сутність проблеми дослідження; суттєве значення для подальшого розвитку відповідної галузі науки; соціальну значущість проблеми дослідження; доцільність роботи та її відмінність у порівнянні з відомими розв'язаннями проблеми.

При обґрунтуванні актуальності теми зазначають стан її розробки. Для цього складають стислий огляд літератури, виходячи з якого робиться висновок про необхідність подальшої розробки обраної теми.

Важливою складовою актуальності є формулювання проблемної ситуації, виклад її сутності. Проблема завжди виникає тоді, коли старе знання вже стає недостатнім, а нове знання ще не набуло розвиненої форми. Таким чином, автору роботи вдається показати, де проходить межа між знанням і незнанням про предмет дослідження, тоді йому легко, чітко й однозначно визначити наукову проблему, сформулювати її сутність.

Після формулювання наукової проблеми формулюють мету і завдання дослідження.

Мета дослідження повинна узгоджуватись з назвою роботи, об'єктом та предметом дослідження. Формулюючи мету, не слід вживати слова «дослідження», «вивчення», оскільки вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Мета роботи реалізується через конкретні завдання, які треба вирішити відповідно до цієї мети. *Завдання дослідження* формулюються у формі переліку дій: «вивчити», «проаналізувати», «встановити», «вияснити», «обґрунтувати», «охарактеризувати» та ін.

Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і параграфів роботи. Виходячи із завдань дослідження, автор має зробити висновки до своєї роботи.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове. Тобто, предмет дослідження – це та частина об'єкта, яка безпосередньо вивчається.

Тема: *«Перехід до демократії: політологічний аналіз основних концептуальних моделей (на прикладі країн Східної Європи)»*. Об'єкт дослідження – *перехід до демократії*. Предмет – *моделі переходу на прикладі країн Східної Європи*.

Тема: *«Становлення і розвиток партійної системи в умовах суспільства, що трансформується (на прикладі країн Східної Європи)»*. Об'єкт дослідження – *партійна система*. Предмет – *становлення партійної системи в умовах суспільства, що трансформується*.

Методи дослідження. У вступі також необхідно подати перелік методів дослідження, які були використані для досягнення поставленої мети. Метод – з гр. шлях до істини, – спосіб отримання результату дослідження.

Обов'язковою частиною вступу є *огляд літератури* з теми дослідження, у який включають найбільш цінні, актуальні роботи (20–30 джерел). Матеріали

огляду слід систематизувати. Систематизацію можна робити в хронологічному порядку, по розгляду проблем тощо. У бакалаврській, дипломній, магістерській роботі огляд літератури може бути зроблений у першому розділі роботи, оскільки цей розділ є методологічним. Тобто, йдеться про те, що в ньому характеризуються теоретико-методологічні підходи до вивчення проблеми, яка досліджується. Термін «методологія» перекладається як методи дослідження. Методологія – учення про систему наукових принципів, форм і способів дослідницької діяльності.

Закінчується вступ описом *структури роботи*:

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури. У I розділі роботи «Назва» аналізується... В II розділі роботи «Назва» дається характеристика... В III розділі роботи «Назва» обумовлюється...

В розділах роботи розкривається зміст теми, виконуються поставлені завдання. Закінчуються розділи зазвичай короткими висновками.

Мова роботи має бути науковою і зрозумілою та відповідати нормам сучасної української мови.

Цитування й переказ. Цитати – дослівні уривки з досліджених джерел – використовуються в курсовій роботі для обґрунтування, підтвердження авторських аргументів або для критичного аналізу літературних джерел. Текст цитати береться в лапки і наводиться без жодних змін. Відхиленням від цього правила можуть бути: пропуски окремих слів і фраз, за умови, що думку автора не буде спотворено, а пропуск буде позначено трьома крапками; зміна відмінка слова для підпорядкування його синтаксичній будові фрази, частиною якої вона є.

Для того, щоб вжити цитату, у тексті курсової роботи можуть бути використані й інші слова. Наприклад: *Як вважав М. Дюверже...; Як писав у своїй роботі «Політичні партії» М. Дюверже...; Серед точок зору на предмет політичної науки слід виокремити думку Г. Алмонда... і т.д.*

Якщо студент, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, щоб посилити їх значення, він має зробити у тексті в дужках відповідні застереження і вказати свої ініціали, наприклад (*виділено мною – В.С.*) або (*курсив мій – В.С.*).

Цитування має бути помірним. Перевантаженість тексту цитатами надає роботі компілятивного характеру і створює враження, що автор не має власної думки. Для того, щоб не перенасичувати текст цитатами, доцільно використовувати переказ чужих думок. Переказ має бути максимально точним. Як і цитата, переказ має супроводжуватись посиланням на використане джерело:

Згідно з С. Хантінгтоном, людство в майбутньому чекає зіткнення між цивілізаціями, яких він виділяє вісім.

Ф. Фукуяма пропонує розглядати історію як розвиток, який завершується «кінцем історії» в ХХ ст.

Як при цитуванні, так і при переказі слід потурбуватися про різноманітність мовних засобів, які використовуються для введення в текст цитати або переказу чужих думок.

Цитування в роботі позначаються квадратними дужками, у яких перша цифра – позиція джерела в списку літератури, а друга – номер сторінки.

Наприклад [32, 5]; [31; 32; 38]. У другому випадку вказано декілька джерел. Якщо в тексті роботи робиться посилання на автора, то, на відміну від списку літератури, ім'я автора ставиться попереду прізвища. Наприклад: *В. Петров в роботі «Соціологічні виборчі технології» писав...; Г. Гегель вважав... і т.д.*

Скорочення. Слід користуватися тільки загальноприйнятими скороченнями слів і писати їх правильно. До скорочень, що не потребують спеціальних пояснень, належать такі:

та ін. – та інші; див. – дивись;
і т.д. – і так далі; пор. – порівняй;
і под. – і подібне; проф. – професор;
доц. – доцент; акад. – академік.

Якщо в тексті роботи використовується маловідоме скорочення, то воно має бути розшифроване при першому згадуванні. Для цього термін спочатку пишуть повністю, а поряд (у дужках) скорочено. Наприклад: *Український центр економічних і політичних досліджень ім. Разумкова (УЦЕПД ім. Разумкова) є однією з авторитетних дослідницьких установ України. УЦЕПД ім. Разумкова видається журнал «Національна безпека і оборона», кожний з номерів якого є тематичним і присвячений одній із актуальних проблем політичного розвитку України.*

Скорочення мають бути однаковими в усьому тексті. Якщо в тексті роботи скорочень є надто багато, то в текст роботи перед змістом вводиться така структурна одиниця, як «Список використаних скорочень».

Логічним завершенням всякого виду роботи є *висновки*, які мають бути обов'язково пов'язані з метою та завданнями всього дослідження.

Захист курсових робіт відбувається на кафедрі. До захисту робіт допускаються студенти, які вчасно виконали свої роботи. Необхідною умовою проведення захисту роботи є наявність відгуку наукового керівника.

Процедура захисту включає: доповідь студента про зміст роботи; запитання до автора; оголошення відгуку наукового керівника; завершальне слово студента; рішення комісії про оцінку (оцінка обговорюється на закритому засіданні комісії і лише потім оголошується головою комісії).

Текст доповіді про зміст роботи. На захисті студент повинен у виступі, який триває не більше 10 хв., викласти результати та зміст свого дослідження.

Виступ умовно можна поділити на 3 частини. У першій, вступній, частині називається тема роботи, коротко висвітлюється сучасний стан розробки наукової проблеми, якій присвячено роботу, визначається актуальність, об'єкт, предмет, мета, конкретні завдання і методи дослідження. Середня частина виступу присвячена результатам дослідження та їх інтерпретації. У підсумковій частині подаються загальні висновки та практичні рекомендації.

Захист бакалаврської, дипломної, магістерської робіт має аналогічний алгоритм, але вищевказані роботи рецензуються фахівцями з інших кафедр та вишів. На захисті обов'язково оголошується рецензія, у якій рецензент пропонує оцінку роботи.

При оцінці вищевказаних робіт комісія виходить з того, що студент повинен вміти: формулювати мету і завдання дослідження; скласти план

дослідження; вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій; використовувати сучасні методи наукового дослідження; обробляти отримані дані, аналізувати їх на базі відомих джерел; оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог у вигляді звітів, рефератів, статей.

Типові помилки в написанні та оформленні курсової (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи:

1. Зміст роботи не відповідає плану курсової (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.

2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта.

3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.

4. Автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом.

5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5–10 років) з теми дослідження.

6. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій із теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваної проблеми.

7. Не розкрито зміст та організацію особистого експериментального дослідження (його суть, тривалість, місце проведення, кількість обстежуваних, їхні характеристики), поверхово висвітлено стан практики.

8. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.

9. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал.

10. Бібліографічний опис джерел у списку літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.

Основні результати і положення дослідження мають бути опубліковані для ознайомлення з ними наукової громадськості.

Публікація (лат *publicatio* – оголошую всенародно; оприлюднюю): 1) доведення до загального відома за допомогою преси, радіомовлення, телебачення; 2) вміщення в різних виданнях.

Публікації виконують наступні функції: оприлюднюють результати наукової роботи; сприяють становленню пріоритету автора (дата підписання публікації до друку – це дата пріоритету науковця; в історіографічній частині роботи обов'язково вказують, коли вперше звернувся до розробки наукової проблеми); свідчать про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми (особливе значення мають індивідуальні публікації, роботи у співавторстві потребують додаткових роз'яснень; у тексті роботи здобувач повинен подавати посилання на власні публікації, включити їх до списку використаних джерел); слугують підтвердженню достовірності основних результатів і висновків роботи, новизни і наукового рівня її (оскільки після виходу у світ публікація стає об'єктом вивчення й оцінки широкою науковою громадськістю); підтверджують факт апробації та впровадження результатів і

висновків роботи; відбивають основний зміст роботи (про це вказується у вступі до роботи, а також через включення публікацій здобувача до списку опублікованих праць за темою роботи) та ін.

Згідно з останніми вимогами структура оформлення наукових статей має відповідати наступним критеріям (складатись із необхідних елементів):

1. Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

3. Формулювання цілей статті (постановка завдання).

4. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

5. Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

6. Правила оформлення наукової статті є наступні:

А) На початку статті з правого боку потрібно зазначити ім'я та прізвище автора.

Б) Тема наукової статті розміщується по центру.

В) Поля, розмір шрифту, інтервал, обсяг публікації вказуються відповідною установою чи закладом, куди надсилається стаття.

Г) Система посилань: у кінці статті список використаних джерел та літератури подається за алфавітом; у тексті публікації у квадратних дужках вказується порядковий номер джерела і використані сторінки (до прикладу: [15, 56], [15, 56–57], [15, 60; 16, 54]. Перша цифра є 15 позицією в списку літератури, а 56 – номер сторінки або аркуша архівної справи тощо).

У кінці статті робиться анотація англійською мовою.

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку джерел до кваліфікаційних робіт

Книги: Один автор

Остапець Ю. О. Електоральні процеси на Закарпатті у контексті загальнонаціональних виборів. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2016. 412 с.

Баган О. Українська Понтида: Геополітичні виміри сучасної України. Дрогобич: Коло, 2002. 192 с.

Два і більше авторів

Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності. К.: Наш формат, 2020. 440 с.

Остапець Ю., Шестак Н., Дудінська І. Еволюція партійної системи України в умовах трансформації соціальних і політичних структур. Ужгород: Центр інформаційно-видавничої діяльності ЗППО, 2016. 252 с.

Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть: Навчальний посібник / Упоряд. М. Лендшел. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.

Без автора: редактор

Світова гібридна війна: український фронт / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Харків: Фоліо, 2017. 496 с.

Без автора: укладач, упорядник

Кафедра політології Ужгородського національного університету. Біобібліографічний покажчик / упоряд.: М. М. Вегеш, М. П. Зан. Ужгород, 2003. 168 с.

Переклад

Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості / пер. з англ. Тетяна Сахно. К.: Наш Формат, 2020. 192 с.

Багатотомний документ: загалом

Пагіря О. Карпатська Україна в документах Другої Чехо-Словацької республіки: в 2 кн. Книга І. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2020. 352 с.; Книга ІІ. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2020. 862 с.

Багатотомний документ: окремий том

Політична історія України. ХХ століття: У 6 т. / Редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін. Т. 3: Утвердження радянського ладу в Україні (1921–1938) / С. В. Кульчицький (кер.), Ю. І. Шаповал, В. А. Греченко та ін. К.: Генеза, 2003. 448 с.

Матеріали конференцій

Зан М. Політична участь етнічних меншин у державотворенні Карпатської України. *Карпатська Україна – незалежна держава: матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 80-річчю проголошення незалежності Карпатської України* (м. Ужгород, 14–15 березня 2019 року). Ужгород: Видавництво ПП «АУТДОР-ШАРК», 2019. С. 50–77.

Документи, що продовжуються

Кульчицький С. Передумови, перебіг і підсумки «параду суверенітетів». *Український історичний журнал*. 2018. № 5. С. 163–191.

Інші видання: законодавчі та нормативні документи

Закон України про рекламу (станом на 25 січня 2000 р.) // Верховна Рада України. Київ: Парламентське видавництво, 2000. 20 с.

Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 19. 07. 2017. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435> (дата звернення: 20. 08. 2017 р.).

Бібліографічні покажчики

Омелян Довгань. Біобібліографічний покажчик. Видання друге, доповнене / Упоряд. І. В. Хланта. Ужгород: Гражда, 2005. 168 с.: іл.

Частина документа: стаття з матеріалів конференцій

Бобрик О. Децентралізація державної влади в Словацькій Республіці. *Політичні перетворення в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти: матеріали наукової конференції, присвяченої 30-річчю від дня утворення кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет»* (м. Ужгород, 8 грудня 2020 року). Ужгород, 2021. С. 132–139.

Стаття із збірника

Лучук Т., Стеблій Ф. Богдан Якомович: бути собою, бути істориком. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Вип. 21: Ювілейний збірник на пошану Богдана Якимовича [гол. редкол. М. Литвин; упоряд. О. Седляр, Н. Кобрин]. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2012. С. 5–15.

Стаття з журналу

Завальний А. Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння. *Право України*. 2006. № 1. С. 113–116.

Стаття з газети

Вегеш М. Августин Волошин: ким він був. *Радянська Верховина*. 1990. 26 берез.

Інтерв'ю

Бубка С. Копенгаген: олімпійські зустрічі: [інтерв'ю з президентом НОК України С. Бубкою про роботу 121 сесії МОК]; інтерв'ю вела Г. Нечаєва. *Олімпійська арена*. 2009. № 10. С. 2–4.

Рецензія

Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір [Рец. на кн.: Шейко В. *Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – поч. XX ст.)*: у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с.; Т. 2. 400 с.]. *Вісн. Кн. Палати*. 2001. № 12. С. 14–15.

Електронні ресурси

Вегеш М. Велич і трагедія Карпатської України // *Дзеркало тижня*: електрон. версія газ. 2004. 12 берез. Дата оновлення: 04. 08. 2006. URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/velich_i_tragediya_karpatskoji_ukrayini.html (дата звернення: 06. 08. 2012).

Автореферати дисертацій

Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр.: автореф. дис. ...канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Архівний документ

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.